

Bilag 2



Teknik- og Miljøforvaltningens Implementerings- plan 2022-2025

for Politik for Udsatte Byområder





Indhold

- 4 På vej mod et mindre udsat København
- 7 Hovedspor 1: Nye samarbejder på det boligsociale område
- 11 Hovedspor 2: Bystrategisk anlægsinvesteringer i de udsatte byområder
- 15 Hovedspor 3: Handlemuligheder for Teknik- og Miljøforvaltningens målsætninger
- 29 Hovedspor 4: Initiativrettede analyser
- 33 Hovedspor 5: Strategisk fokus for Politik for Udsatte Byområder efter 2025

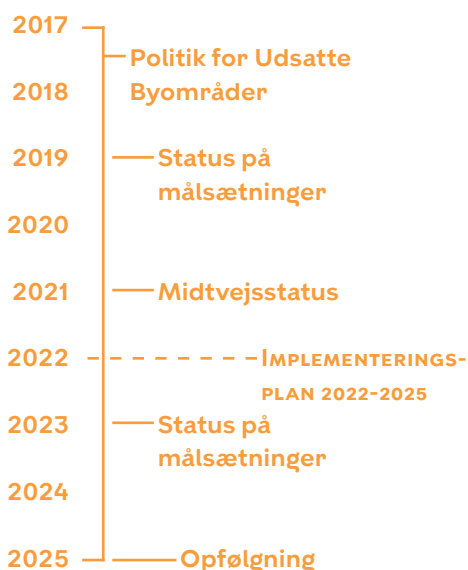
Marts 2022



På vej mod et mindre udsat København

De udsatte byområder i København er udpeget på baggrund af en data-baseret screening af hele byen på fem objektive udpegningskriterier, der i kombination med hinanden repræsenterer fysisk og social udsathed:

- beboere uden for arbejdsmarkedet
- beboere uden uddannelse
- beboere med lav indkomst
- beboere med ikke-vestlig herkomst
- boligareal pr. beboer



Politik for Udsatte Byområder

En ny Politik for Udsatte Byområder blev vedtaget i 2017. Med Politik for Udsatte Byområder fra 2017 er der truffet beslutning om, at visionen for København skal være en by uden udsatte byområder. I 2025 er der en milepæl på vej mod dette mål – at Københavns udsatte byområder skal være halvt så udsatte som i 2017. Første halvdel af perioden er nu afsluttet, og denne implementeringsplan sætter rammen for Teknik- og Miljøforvaltningens arbejde frem mod 2025.

Fremgang på målsætninger

Det fremgår af Midtvejsstatus 2021 for Politik for Udsatte Byområder, at de udsatte områder er blevet mindre udsatte end de var i 2017. På en del af de 18 forvaltningsspecifikke målsætninger er der overordnet også en mærkbar fremgang, og på ingen af målene er der tilbagegang. Imidlertid er der behov for yderligere tiltag for at komme tættere på de målsætninger, som Borgerrepræsentation og de respektive udvalg har forpligtet sig til i Politik for Udsatte Byområder.

Tiltag med nye hovedspor

Teknik- og Miljøforvaltningen vil via eget ressort understøtte Politik for Udsatte Byområder i perioden 2022-2025 ved at arbejde på følgende fem hovedspor:

1. Nye samarbejder på det boligsociale område.
2. Bystrategiske anlægsinvesteringer i de udsatte byområder.
3. Handlemuligheder for Teknik- og Miljøforvaltningens målsætninger.
4. Initiativrettede analyser.
5. Strategisk fokus for Politik for Udsatte Byområder efter 2025.

I tabel 1 på modstående side er et overblik over forslag til konkrete initiativer under hvert hovedspor, som Teknik- og Miljøudvalget kan vælge at igangsætte. Visse initiativer kan igangsættes inden for eksisterende administrative ressourcer, andre initiativer kræver midler fra årlige budgetforhandlinger eller overførselssager. Hvert enkelt hovedspor vil dermed løbende kunne lede til administrative og politiske drøftelser og beslutninger.

Hovedspor	Initiativer	Effekt	Økonomi	Tidsforløb
Nye samarbejder på det bolig-sociale område	Kommunale og almene samarbejdsprojekter	Øget udbytte for udsatte beboere af kommunale og boligsociale ressourcer	Er ikke finansieret. Indspil til budget 2023 forberedes	2022-2025
	Videreførelse af boligsociale helhedsplaner i områder udpeget af Politik for Udsatte Byområder	Sikre forankring og kontinuitet lokalt gennem boligsocial samarbejdspart i udsatte byområder	Fremlægges løbende til budgetforhandlinger	
	Strategisk fundraising	Styrket indsats for udsatte borgere	Er ikke finansieret. Indspil til budget 2023 forberedes	
	Afklaring af social-investeringstilgang	Udvikling af nye løsninger på borgeres komplekse udfordringer	Er ikke finansieret. Indspil til budget 2023 forberedes	
	Ungevejledere i de boligsociale helhedsplaner	Færre unge uden en ungdomsuddannelse	Forslag til om-disponering af allerede afsatte boligsociale midler	2022-2025
	Børn- og Ungeindsatser i helhedsplanerne Nørrebro-byggerne og Beboerprojekt Nordvest	Færre unge uden en ungdomsuddannelse og bedre ungetrivsel	Forslag til om-disponering af allerede afsatte boligsociale midler	2022-2025
Bystrategiske anlægsinvesteringer i de udsatte byområder	Benytte anlægsinvesteringer til strategisk at løfte attraktiviteten og livskvalitet i udsatte byområder	Øget attraktivitet i udsatte byområder	Er ikke finansieret. Indspil til budget 2023 forberedes	
Handlemuligheder for Teknik- og Miljøforvaltningens målsætninger	Vurdering af samarbejds muligheder på tværs af Teknik- og Miljøforvaltningens drift	Styrket målopfyldelse	Kræver ikke yderligere finansiering	2022-2023
Initiativrettede analyser	Analysetemaer: Udsathed, socialøkonomi, parkeringsarealer, evidens for fysiske indsatser	Mulige nye indsatser der kan øge områdernes attraktivitet og understøtte forvaltningernes lokale og stedsspecifikke arbejde.	Forventes ikke at kræve yderligere finansiering	2022-2025
Strategisk fokus for Politik for Udsatte Byområder efter 2025	Formulering af ny milepæl frem mod 2033 og ajourføring af politiske målsætninger	Styrke det kommunale samarbejde og effekten af arbejdet om udsatte byområder	Forventes ikke at kræve yderligere finansiering	2024-2025

Tabel 1: Overblik over initiativer under hvert hovedspor



Hovedspor 1:

Nye samarbejder på det boligsociale område

Beskrivelse

Ved at styrke det boligsociale arbejde i udsatte by- og boligområder kan den positive udvikling i Politik for Udsatte Byområder understøttes. Der skal udvikles nye samarbejdsmodeller mellem kommune, almene boligorganisationer og civilsamfundsorganisationer, herunder socialøkonomiske tiltag. Der skal afsøges muligheder for supplerende finansieringsformer såsom strategisk fundraising, samt sociale investeringer mellem kommune, almene boligorganisationer og evt. region.

Færre midler til af boligsociale helhedsplaner

På landsplan er de boligsociale helhedsplaner via ændring af Lov om Almene Boliger samt nyt regulativ fra Landsbyggefonden 2020 blevet beskåret økonomisk. Trods øget finansiering og tiltag fra kommunale og almene parter på ca. 5 mio. kr. årligt betyder det, at der i indeværende bevillingsperiode fra 2020-2024 er sket en reduktion på samlet set ca. 60 mio. kr. årligt i udsatte almene boligafdelinger i København. Det er umiddelbart forventningen, at det er denne økonomiske ramme, de boligsociale helhedsplaner også vil have til rådighed frem mod 2027-2028. En særskilt udfordring er dog helhedsplanen i Folehaven/Mit Kvarter, der fremadrettet ikke forventes at få en bevilling fra Landsbyggefonden. De boligsociale helhedsplaner udgør en central samarbejdsplatform for

samarbejdet omkring udsatte borgere mellem almene boligorganisationer og kommunale forvaltninger. Der er derfor brug for at finde nye løsninger for at bibeholde og styrke det borgernære, sociale arbejde i de udsatte byområder.

Teknik- og Miljøforvaltningen har i dialog med forvaltninger og de almene boligorganisationer vurderet mulige konsekvenser af de færre midler, for herigennem at identificere berørte målgrupper og mulige handlinger. I den forbindelse peges særligt på konsekvenser for de brede børne- og ungdomsgrupper, herunder tidlig indsats, samt opsøgende arbejde i forhold til udsatte familier og småbørn. Ligeledes er der mindre mulighed for at arbejde med ensomme og sårbare ældre, udsatte voksne og psykisk syge. Reduktionen i midlerne til de boligsociale helhedsplaner betyder endvidere, at de ansatte har sværere ved at være lokal platform for samarbejde. Det gør det vanskeligere at bidrage til at hjælpe kommunale parter med at nå svært tilgængelige målgrupper og rekruttere borgere til kommunens indsatser.

Løsninger: Nye samarbejder, alternative finansieringsformer og sikring af helhedsplaner

Nye boligsociale samarbejdsformer skal udvikles og understøttes som supplement til den mindre støtte fra Landsbyggefondens midler til boligsociale helhedsplaner. Blandt boligorgani-

sationer, herunder Boligselskabernes Landsforening, er der overvejelser om, hvordan der kan udvikles nye boligsociale koncepter, der tænkes på tværs af boligorganisationernes drift, beboerdemokrati og frivillighed og samspil med kommunale initiativer. Det er oplagt at tænke i udviklingsprojekter på tværs af kommune, boligorganisationer, helhedsplaner og andre kommunale lokale aktører, for herigennem at kunne skabe lokale tiltag der får en social gevinst. Det kunne fx være socialøkonomiske tiltag, der får borgerne tættere på uddannelse og beskæftigelse. Nye samarbejder kan fx også være omkring målgruppen 'psykisk sårbare voksne'. Her er der en gensidig interesse for både kommunale parter og boligorganisationer, idet dårlig trivsel hos psykisk sårbare har betydning for både den sårbare selv, naboer, boligorganisation med ansvar for forsvarlig bygningsdrift, samt offentlige myndigheder (fx Socialforvaltningen, Region Hovedstaden). Dette vil samlet set understøtte centrale målsætninger i Politik for Udsatte Byområder.

Der er også et potentiale i at finde alternative finansieringsformer, der kan understøtte boligsocialt arbejde i udsatte by- og boligområder. En mulighed er, at Teknik- og Miljøforvaltningen tager initiativ til at formulere en fundingstrategi i dialog med og på tværs af boligorganisationer og forvaltninger. En sådan strategi skal bl.a. bestå i at

Bæredygtighed og stærke fællesskaber i Herlev Kommune: I Herlev Kommune har KAB-Fællesskabets fem boligorganisationer indgået en partnerskabsaftale med kommunen om at styrke den sociale bæredygtighed blandt deres ca. 10.000 beboere i 2021-2025. Der er fokus på at styrke beboernes livskvalitet i relation til uddannelse, fysisk og mental sundhed samt styrke de sociale fællesskaber. Konceptet er støttet af Novofonden, Obelfonden og Landsbyggefonden, og der er inddraget 8 erfarne civilsamfundsaktører og private digitale virksomheder, som vil iværksætte tilbud til beboerne.

have en dialog om, hvilke målgrupper der skal fokuseres på, hvilke boligorganisationer og fonde der kan have fælles interesser, samt en intern kommunal praksis for, hvordan der indgås samarbejder, således at der så vidt muligt bliver én kommunal indgang til fondsfinansierede projekter. Det vil give mulighed for at drive større projekter på tværs af fonde, og der vil kunne arbejdes med mere grundlæggende sociale problemstillinger med udgangspunkt i udsatte byområder. Formålet skal være at bidrage til forvaltningernes kernerdrift i et langsigtet og driftsmæssigt perspektiv.

Der kan også ses på muligheden for at introducere en målrettet tilgang til sociale investeringer. Sociale investeringer er stadig relativt ubetrædt land i Københavns Kommune, og kan være en kompleks opgave, da de kan være på tværs af økonomiområder og sektorer. I den forbindelse skal indtænkes den statsligt nedsatte Sociale Investeringsfond samt den Sociale Kapitalfond som centrale aktører. Det er ligeledes relevant at se på de anbefalinger om sociale investeringer, der forventes i foråret 2022 fra en tværministeriel taskforce nedsat i forbindelse med reformen Børnene Først i regi af Social- og Ældreministeriet. I udsatte byområder er der ofte tale om komplekse problemstillinger, der går på tværs af forvaltningsområder, og hvor effekten af en indsats ikke nødvendigvis vil være central for en samarbejdende forvaltningspart og dennes kernerdrift. Dette kan afhjælpes ved at benytte en social investerings-tilgang, hvor der på forhånd aftales en fordelingsnøgle for afkastet, baseret på, hvem der investerer ressourcer i

tiltaget. Både fundraising og sociale investeringer kræver nøje overvejelser, da der er et betydeligt ressourcetræk i forhold til analyse, fonsdialog, ansøgning og administration.

Den beboernære platform som de boligsociale helhedsplaner udgør for socialt arbejde i almene afdelinger er central for at nå særligt svært tilgængelige målgrupper. Derfor er det vigtigt, at de eksisterende helhedsplaner sikres fremover i de byområder, der er udpeget af Politik for Udsatte Byområder. Det gælder også i de områder, der ikke får støtte af Landsbyggefonden fremover. Denne udfordring gælder især hele Kongens Enghave, Valby-Vigerslev, og Sjælør-Sydhavnen, der tidligere havde to helhedsplaner til et samlet budget på knap 42 mio.kr., og hvor Landsbyggefonden finansierede 31 mio. Nu er bydelen reduceret til at have en enkelt helhedsplan på ca. 16 mio., hvor kun 6,4 mio. er finansieret af Landsbyggefonden. Ved næste fornyelse i 2023 står denne helhedsplan til ikke at få noget støtte fra Landsbyggefonden. Dette vurderes ikke at være holdbart, da flere forvaltninger har udtrykt behov for en helhedsplan i dette område, og da bydelen er udpeget i Politik for Udsatte Byområder.

Handlingsaktører og niveau

Boligorganisationer, boligsociale helhedsplaner, forvaltninger, fonde, Den Sociale Investeringsfond, Den Sociale Kapitalfond.

Initiativer og virkemidler

Nye samarbejdskoncepter for boligsociale tiltag, der kompenserer for reducerede boligsociale midler (brede

børne- og ungemålgrupper, unge uden for uddannelse og arbejde, psykisk sårbare, ensomme ældre).

Udvikling af koncept og procedure for fundraising og fondsansøgninger med fokus på tiltag med et kortsigtet, boligsocialt perspektiv og tiltag med et langsigtet, strukturelt perspektiv, der giver værdi til den kommunale kernerdrift.

Afsøgning og eventuel afprøvning af et socialt investeringsprojekt, i form af et pilotprojekt.

Effektbeskrivelse

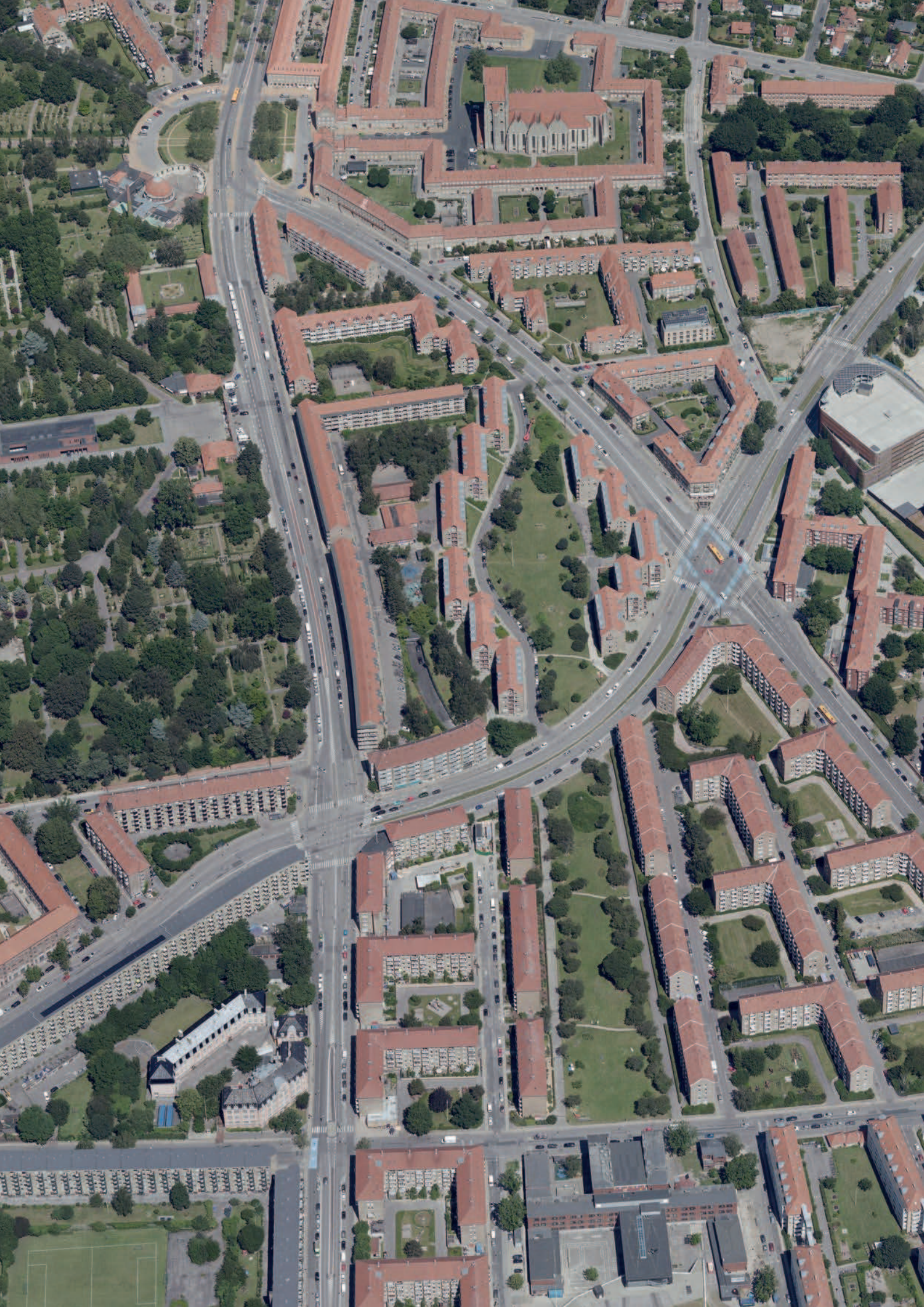
Nye samarbejdskoncepter samt eventuelt hjemtagning af fondsmidler vil i nogen grad kunne kompensere for reduktion af de statslige boligsociale midler på den korte bane. På længere sigt vil samarbejdskoncepter og hjemtagne midler kunne bidrage til udvikling af den kommunale kernerdrift, og understøtte, at projekterne med størst værdiskabelse for de udsatte borgere og de udsatte byområder kan blive længerevarende, effektive tiltag, der dermed er mindre afhængige af støtte fra Landsbyggefonden.

Økonomi

Afsøgning af overordnede fundingmuligheder og samarbejder kan holdes indenfor eksisterende ressourcer i 2022. Såfremt der skal etableres en funktion til konkret at opdyrke og administrere nye samarbejdsformer med et fundraising-element i Teknik- og Miljøforvaltningen skal der afsættes et yderligere årsværk fra år 2023.

I et socialt investeringsprogram går en myndighed, en velfærdsleverandør og en investor sammen om at gennemføre en indsats, der både kan skabe sociale forandringer for den enkelte og på sigt kan skabe gevinster på et offentligt budget. Investor bidrager med finansiering til en indsats, som leveres af en kommunal eller privat leverandør. Såfremt indsatsen har den forventede effekt på målgruppen, vil en eller flere offentlige myndigheder opleve en besparelse. Besparelsen anvendes til at tilbagebetale investor inklusiv et på forhånd aftalt afkast. Eksempelvis har Den Sociale Investeringsfond, Bikubenfonden og Rådet for Sociale Investeringer stillet kapital til rådighed for Aarhus Kommune, der som leverandør gennemfører en indsats for unge hjemløse. Hvis indsatsen eksempelvis medfører en øget beskæftigelse hos de unge, giver det en besparelse på overførselsindkomst og en øget skatteindtægt i Aarhus Kommune, der som myndighed betaler investorerne deres investering og afkast tilbage.





Hovedspor 2:

Bystrategiske anlægs- investeringer i de udsatte byområder

Beskrivelse

Politik for Udsatte Byområder har som målsætning, at alle bydele skal opleves som trygge, attraktive og velfungerende. Fire af målsætningerne har en fysisk dimension, som er forankret i Teknik- og Miljøforvaltningen. Som det står i Politik for Udsatte Byområder skal der være fokus på koordinering af de fysiske projekter og der skal fastlægges en praksis på tværs af kommunen, hvor de fysiske indsatser i særlig grad koordineres. Det gælder både i planlægning, ved budgetlægning og ved udførelse af projekterne. Forvaltningen foreslår at udvikle en metodik og en praksis for bystrategisk screening på tværs af Teknik- og Miljøforvaltningen, og i løbende samarbejde med almene boligorganisationer. Dette skal muliggøre bedre prioritering og koordinering i forhold til at understøtte udviklingen af de udsatte byområder, med fokus på at sikre størst muligt synergi og værdi af planlagte kommunale, almennyttige eller private investeringer.

Investeringer koordineres og prioriteres ikke automatisk

Når et byområde udpeges i regi af Politik for Udsatte Byområder, er der i dag ikke en praksis, hvor det automatisk og konsekvent afsøges, hvilke planlægningsmuligheder, der

måtte være i regi af Teknik- og Miljøforvaltningen for at sikre en positiv udvikling. Fokus for nye investeringer i fx byrum peges ofte i retning af de boligområder, der optræder på statens Parallelsamfundsliste. Derudover sker prioriteringen ad hoc og fra sag til sag, når der fx er dialog om en renovering. Udsatte byområder er i dag fx ikke et parameter, der kontinuerligt tages stilling til ved indstilling til Teknik- og Miljøudvalget, som det er ved for eksempel konsekvenser for træer eller parkering.

Behov for koordinering af fysiske indsatser

Samspillet imellem Kvarterplaner ved Områdefornyelsen og Forandringsplaner ved Enheden for Almene Boliger er et eksempel på, at der i de senere år er skabt en praksis for at sikre bedre koordinering og implementering af fysiske indsatser på tværs af Teknik- og Miljøforvaltningen og andre forvaltninger. Disse indsatser bygger på detaljerede forudgående analyser, og omfatter kun dele af de udsatte byområder, ofte med afsæt i et eller flere særligt udsatte boligområder, i henhold til de statslige Parallelsamfundslistes.

Der vurderes derudover at være et behov for et overordnet handlingsfo-

kuseret screeningsværktøj. Et sådant værktøj vil hurtigt og lettilgængeligt kunne give et billede af de særlige udfordringer og potentialer, der præger de enkelte udsatte byområder, herunder koordinering af fysiske projekter på tværs af kommunens forvaltninger. Screeningsværktøjet kan bidrage til at skabe et overblik over planlagte tiltag over en årrække, sikre synergier mellem planlagte investeringer og pege på potentialer for kommende centrale investeringer i fx byrum og infrastruktur. Screeningen vil også kunne pege på særlige boligsociale udfordringer, der kan medtages i dialoger om boligsociale helhedsplaner og indsatser.

Handlingsaktører og niveau

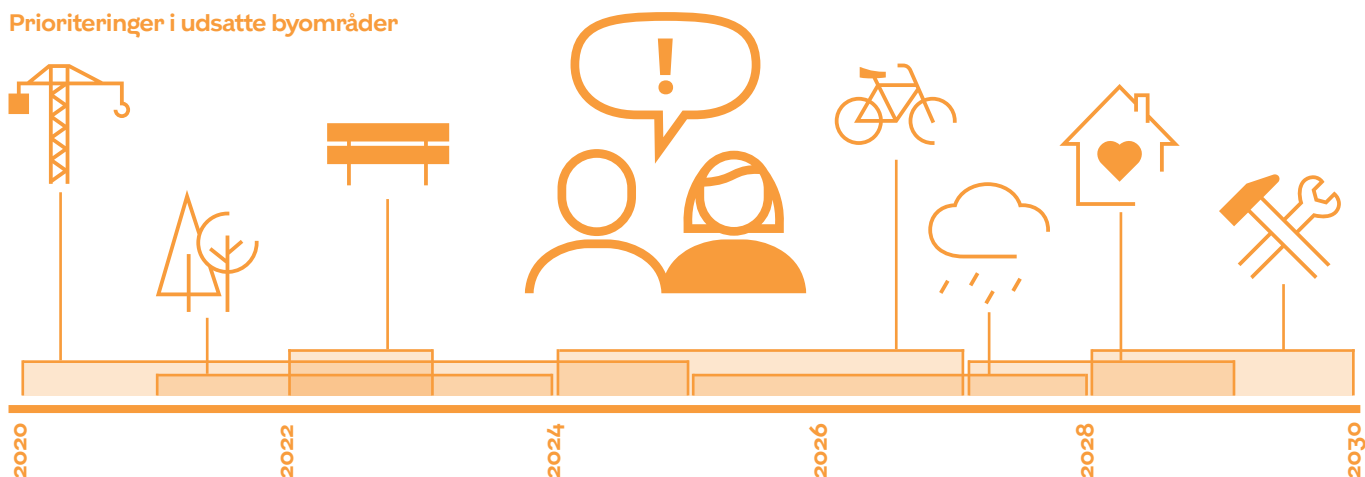
Teknik- og Miljøforvaltningen (herunder Enheden for Almene Boliger og Områdefornyelsen) samt almene boligorganisationer. Der vil derudover blive inddraget lokal viden fx fra Lokalludvalg så alle ejerformer repræsenteres. Ligeledes skal der etableres dialog på tværs af kommunale forvaltninger, så fysiske projekter kan koordineres.

Enheden for Almene Boliger har løbende dialog med boligorganisationer i forskellige etablerede fora og møderækker. En bystrategisk screening vil kunne bidrage til at skabe en hand-

Forandringsplaner er strategiske handleplaner, som peger på en række projekter og tiltag, der tilsammen kan være med til at flytte det udsatte område i en positiv retning. Det er en fortælling om boligområdet i fremtiden og de greb, der kan anvendes for at nå derhen. De peger på mulige investeringer i området med afsæt i både kommunen og boligorganisationen, og viser hvordan de supplerer og understøtter hinanden. De projekter fra forandringsplanerne, som Borgerrepræsentationen bevilger midler til, vil områdefornyelsen bidrage med at realisere.

Kvarterplaner er områdefornyelsens overordnede ramme og indeholder vision, mål, projekter og økonomi. De bliver til i dialog mellem Københavns Kommune, lokale beboere og aktører og beskriver de udfordringer, potentialer og mulige løsninger, som bliver identificeret i processen. Områdefornyelser er en femårig indsats, som sættes i gang i byens udsatte byområder. De arbejder både med kvarterers fysiske miljø og med sociale indsatser og kulturelle projekter.

Prioriteringer i udsatte byområder



lingsorienteret dialog, hvor der fx proaktivt kan indgås dialoger om renoveringsbehov, timing af nye kommunale investeringer i fx cykelforbindelser, byrum mv.

Initiativer og virkemidler

Formålet med et overordnet screeningsværktøj er at styrke Københavns Kommunes arbejde bredt set med bystrategisk udvikling samt styrke tryghed og attraktivitet ved at afsøge behov og potentiale for at igangsætte fx nye forandringsplaner eller målrettede indsatser ud fra behov for bedre byrum, forbindelser, boligsociale udfordringer mv.

Det er vigtigt, at screeningsværktøjet bidrager til handlingsorienteret dialog både internt og eksternt. En løbende opfølgende dialog vil bedre sikre at udsatte byområder prioriteres ved for eksempel planlægning, budgetlægning og udførelse af projekter i perioden imellem ny-udpegninger af de udsatte byområder, herunder i forbindelse med indstilling af projekter til budget og ved overførelsessager.

Effektbeskrivelse

Bedre sammenhæng mellem bystrategiske mål i forhold til udvikling af de udsatte byområder og anlægsinvesteringer i Københavns Kommune. Dermed

kan anlægsinitiativer i højere grad aktivt bidrage til at understøtte attraktiviteten i de udsatte byområder, og dermed de bystrategiske prioriteter, som forvaltningerne bredt set måtte have, samt understøtte Teknik- og miljøforvaltningens fire målsætninger.

Økonomi

Det vil kræve yderligere finansiering at udvikle og gennemføre den bystrategiske screening af de udsatte byområder. Forvaltningen forbereder derfor et budgetinitiativ til budget 2023, hvor der søges om midler til perioden 2023-2025.

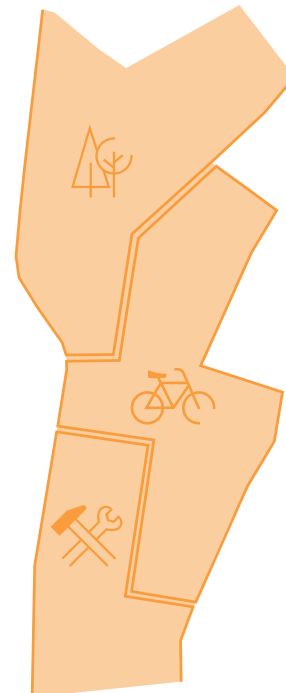
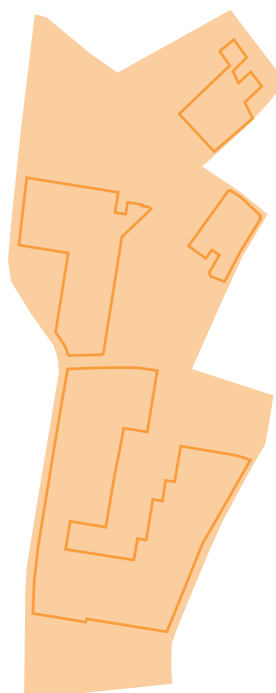
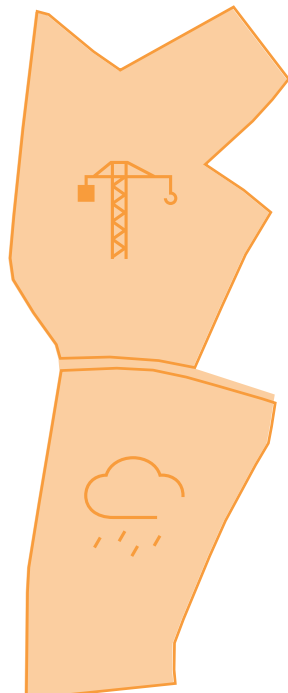
Bystruktur og byudvikling

Kommunale investeringer

Udvikling af almene boliger

Dialog og koordinering af anlægsprojekter

UDSAT BYOMRÅDE





Tabel 2: Udviklingen på Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål

* Andelen af boliger belastet med støj og boliger med D-G i energimærke er steget i 2019. Dette skyldes en opdateret støjkortlægning i forbindelse med den reviderede støjhandlingsplan, og at flere boliger har fået energimærke, hvoraf en del har været D-G. Energimærkning er lovpligtigt, men mange bliver først opmærksomme på dette, når ejendommen skal sælges.

	Baseline 2017	Status 2019	Status 2021
Mål 10: Bedre byliv i de udsatte byområder			
Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever at deres lokalområde er levende og varieret, nærmer sig niveauet for København.	De udsatte byområder: 61,7 % København: 59,2 %	De udsatte byområder: 61,8 % København: 58,5 %	De udsatte byområder: 70,9 % København: 61,0 %
Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever, at deres lokalområder er ren- og vedligeholdte, nærmer sig niveauet for København.	De udsatte byområder: 27,0 % København: 29,0 %	De udsatte byområder: 24,7 % København: 30,6 %	De udsatte byområder: 16,4 % København: 30,9 %
Mål 13: Mere medborgerskab i de udsatte byområder.			
Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever god mulighed for at involvere sig lokalt, nærmer sig niveauet for København.	De udsatte byområder: 44,9 % København: 43,5 %	De udsatte byområder: 25,6 % København: 39,6 %	De udsatte byområder: 33,9 % København: 32,1 %
Mål 16: Mere sammenhængende by			
Antallet af overgange pr. kilometer barriere (fx regionalvej, volde eller jernbaner) i de udsatte byområder skal øges, således at de udsatte byområder hænger bedre sammen med resten af byen.	De udsatte byområder: Barrierelængde: 39,9 km Antal overgange: 113 Overgange pr. km: 2,8	De udsatte byområder: Barrierelængde: 39,9 km Antal overgange: 114 Overgange pr. km: 2,9	De udsatte byområder: Barrierelængde: 38,9 km Antal overgange: 124 Overgange pr. km.: 3,2
Mål 18: Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder*			
Antallet af boliger med installationsmangler, støjbelastning og/eller et højt energiforbrug skal reduceres.	2.921 boliger uden toilet og/eller bad (20.438 i KK) 4.046 boliger uden fjernvarme (10.761 i KK) 30.602 støjbelastede boliger (161.372 i KK) 1.187 ejendomme med energimærke D-G (10.960 i KK)	2.530 boliger uden toilet og/eller bad (18.997 i KK) 2.359 boliger uden fjernvarme (5.337 i KK) 32.175 støjbelastede boliger (135.363 i KK) 1.457 ejendomme med energimærke D-G (14.083 i KK)	2.434 boliger uden toilet og/eller bad (18.182 i KK). 2.400 boliger uden fjernvarme (6.100 i KK). 32.175 støjbelastede boliger (135.364 i KK) 1.319 ejendomme med energimærke D-G (13.412 i KK)
Antallet af boliger med tidssvarende grønne friarealer med plads til leg og ophold i tilknytning til boligen nærmer sig niveauet for København.	Andel af gårdhaver, der ikke er renoveret i udsatte byområder: 52 % I København: 44 %	Andel af potentielle gårdhaver, der ikke er renoveret i udsatte byområder: 52 % I København: 43 %	Andel af potentielle gårdhaver, der ikke er renoveret i udsatte byområder: 50 % I København: 45 %

Hovedspor 3:

Handlemuligheder for Teknik- og Miljøforvaltningens målsætninger

Beskrivelse

I Politik for Udsatte Byområder har Teknik- og Miljøforvaltningen fire mål, der bidrager til områdernes attraktivitet og sociale bæredygtighed. Målene understøtter ambitionen ved at fokusere på bedre byliv, mere medborgerskab, en mere sammenhængende by og mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet. Herudover har Teknik- og Miljøforvaltningen indsatser, der via den lokale tilstedeværelse støtter op om andre forvaltnings mål. Det gælder boligsociale helhedsplaner, områdefornyelser og forandringsplaner. Det gælder også Green Teams, hvor den kommunale og almene bygningsdrift i samarbejde laver fritidsjob- og beskæftigelsesrettede tiltag til ledige. Det bidrager til bl.a. at reducere ungdomskriminalitet og øger beskæftigelsen. Bemandede legepladser er ligeledes en vigtig lokal medspiller i de udsatte byområder; legepladserne fungerer som områdets sociale mødested for børn, unge og forældre, og den tætte relation til personalet skaber tryghed og færre konflikter.

Midtvejsstatus 2021 giver en anledning til at genbesøge datagrundlag for mål og indsatser i 2022 for at få en mere præcis forståelse af, hvilke indikato-

rer, der datamæssigt bedst beskriver udviklingen på forvaltningens fire mål. Herigennem kan det vurderes, hvordan de udsatte byområder prioriteres bedst muligt, fx en prioritering af infrastruktur og stisystemer, at sikre at borgerne naturligt kan tilgå attraktive områder i byen, om der er behov for en særlig indsats i forhold til at bænke og grønne friarealer fremstår attraktive, og at boligerne har en tidssvarende standard.

Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål: Vurdering og indhold

Det er overordnet vurderingen, at der er fremgang på Teknik- og Miljøforvaltningens mål. Som det fremgår af gennemgangen på de enkelte mål, vil udviklingen blive vurderet mere helhedsorienteret, i og med at der er store udsving i data (mål 10, mål 13).

Det skal bemærkes, at der efter orienteringen af Borgerrepræsentationen 4. november 2021 ved en gennemgang af data er fundet en fejl i forhold til Mål 13: Mere medborgerskab i de udsatte byområder. Fejlen gælder for 2021: Her blev Københavns-gennemsnittet sat til 39,6%, men der skulle være anført 32,1%.

Nedenfor beskrives hvert mål for sig: Først beskrives udviklingen i indika-

torer, herunder hvorvidt udviklingen i indikatoren er overensstemmende med andre datakilder og faglige vurderinger. Dernæst hvordan Teknik- og Miljøforvaltningen arbejder med de fire mål overordnet. På det grundlag vil Teknik- og Miljøforvaltningen i 2022-2023 danne sig et klart overblik over mulighederne for at prioritere de udsatte byområder i højere grad end hidtil.



Foto: Green Teams

Mål 10: Bedre byliv i de udsatte byområder

Levende og varierede lokalområder

Databeskrivelse på mål

Overordnet går det fremad på målsætningen om, at borgere i de udsatte byområder oplever, at deres områder er levende og varieret, i et omfang på samme niveau som borgere der bor i ikke-udsatte byområder. Faktisk viser data i Tabel 2 ovenfor, at borgerne i de udsatte byområder er mere tilfredse end borgerne i de ikke-udsatte byområder i både 2017, 2019 og 2021, og at tilfredsheden er stigende. Teknik- og Miljøforvaltningen har dermed opnået sin målsætning. Der skal dog tages højde for, at data er taget fra Det Digitale Borgerpanel, hvor der i hele undersøgelsen kun indgik 1185 respondenter, og hvor respondenterne ikke nødvendigvis er repræsentative for beboerne i områderne.

Helhedsorienteret vurdering af målfremgang

Ser man bredere på målet om et levende og varieret byliv, går det generelt fremad i København: I 2015 var 59% af den opfattelse, at deres lokalområde er levende og varieret, og tager man gennemsnittet for 2019-2021 er opfattelsen på 65%. I det seneste såkaldte 'Bylivsregnskab' for 2019 foretaget af Teknik- og Miljøforvaltningen viser det sig dog også, at der er store forskelle på tværs af byområderne. Fx oplever kun mellem 26-42% i Brønshøj, Husum og Tingbjerg, at have et levende og varieret lokalområde, hvorimod det tilsvarende tal for Nørrebro er 81%. Der er altså stor variation på tværs af bydelene, og dermed også på de udsatte byområder. Nogle af disse svar kan måske også skyldes, at mange udenørsarrangementer afholdes i bydelene Indre By, Nørrebro, Østerbro og

Vesterbro (1060 ud af 1305 godkendte udendørsarrangementer), mod kun 147 i bydelen Kgs. Enghave, Christianshavn, Brønshøj-Husum-Tingbjerg, Bispebjerg (Bylivsregnskab 2019). Samme tendens gælder for tilladelse til udendørsservering på cafe og restaurant, og hvor tilfredsheden også er hhv. størst på Nørrebro og mindst tilfreds i Brønshøj-Husum-Tingbjerg og Bispebjerg. (Bylivsregnskab 2019). Dette varierede billede til trods oplever 86% af Københavnerne, at der generelt sker mange spændende ting i byen. Der er derfor behov for at gå mere områdespecifikt til værks, for at vurdere, hvad der kan gøres i de enkelte udsatte byområder, især i de udsatte byområder, som ligger i de bydele, der scorer under Københavnergennemsnittet i oplevelsen af området som levende og varieret: Brønshøj, Husum, Tingbjerg, Bispebjerg, Vanløse, Østerbro, Amager Vest, Amager Øst samt Valby.

Indsatser der støtter op om målsætningerne

Teknik- og Miljøforvaltningen har fokus på at understøtte en byudvikling mod det levende og varierede. I 2015 blev visionen for Teknik- og Miljøområdet 'Fællesskab København' vedtaget i Borgerrepræsentationen og satte en retning for arbejdet frem mod 2025 mod en by med liv, kant og ansvar. Her er den konkrete målsætning, at 90% af Københavnerne skal være enige i, at deres lokalområde er levende og varieret. De indsatsspor, der fokuseres på, er at skabe en bedre hverdag i byrummet, at skabe verdens bedste cykelby med plads til alle cykler og cyklister samt få mere bynatur ind i byen.

I Teknik- og Miljøforvaltningen arbejdes der dermed bredt set med Fællesskab-København-visionen om at skabe levende og varierede lokalområder. Det gøres der fx i kommunens Arkitekturpolitik fra 2017; her arbejdes der med Fællesskabs Københavns tre temaer, herunder en levende by. Under temaet 'Bygget til Københavnerliv', er der fokus på hverdagslivet, på en blandet by med plads til alle og på at gøre København grønnere. Under 'Bygget til Københavnerliv' arbejdes der med tre principper:

1. Udform bygninger og byrum med mennesket i centrum
2. Prioriter en blandet by med variation i bygnings- og boligmasse, hvor der er fokus på blanding af funktioner i kvarterer, fokus på blandede boligformer og fremme nye boligtyper.
3. Udform bygninger og byrum med plads til fællesskaber og borgerinitiativer

Der arbejdes i arkitekturpolitikken endvidere med et princip om at bygge videre på lokal egenart, så forskellighed og at det unikke styrkes.

Også i de respektive faglige afdelinger i Teknik- og Miljøforvaltningen understøttes Fællesskab København. Det gøres der fx i Plan, Analyse, Ressourcer og Co2-reduktion (PARC), hvor der i PARC-strategi fra 2019 har været fokus på at understøtte unikke kvarterer i sammenhæng. Der er udarbejdet et Program for Nybyggeri og et Program for Renovering af Almene boliger samt Vejledning til Almene Bofællesskaber i København. I programmerne for

Udsnit af Tabel 2: Udviklingen på Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål

	Baseline 2017	Status 2019	Status 2021
Mål 10: Bedre byliv i de udsatte byområder			
Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever at deres lokalområde er levende og varieret, nærmer sig niveauet for København.	De udsatte byområder: 61,7 % København: 59,2 %	De udsatte byområder: 61,8 % København: 58,5 %	De udsatte byområder: 70,9 % København: 61,0 %

nybyggeri og renovering tages der hensyn til boligudbud, boligkvalitet, arkitektonisk udtryk og samspil med byen samt klima og miljø. Ligeledes er der fokus på at bruge kommunale funktioner til at skabe forbindelser på tværs af byen samt sikre større diversitet i bydelenes byggeri og arkitektur.

Borgerrepræsentationen har besluttet, at der skal iværksættes og implementeres fire såkaldte Forandringsplaner, der skal sikre højere attraktivitet i områderne omkring de mest udsatte almene boligafdelinger, i partnerskab med de almene boligorganisationer. I Tingbjerg og Mjølnerparken er der iværksat Udviklingsplaner, hvor fokus er på fortætning og andre ejerformer. Der arbejdes i regi af Områdefornyelserne specifikt med at skabe variation i byrum i de udsatte byområder, i tæt dialog med borgerne og lokale aktører. De bemandede legepladser bidrager med tilbud i både hverdage og weekend til forskellige aldersgrupper, og arbejder ud fra en byrumspædagogisk retning, der sammentænker de lokale bydele og byrum i deres arbejde med de forskellige mennesker og målgrupper, der benytter legepladserne.



Foto: Dansekapellet i Nordvest

Mål 10: Bedre byliv i de udsatte byområder

Ren- og vedligeholdte lokalområder

Databeskrivelse på mål

Tallene for de udsatte byområder i 2021, som fremgår af tabel 2 ovenfor, er hentet fra det digitale borgerpanel og har en del udsving. Det er forvaltningens vurdering, at udsvingene skyldes dels en større præcision i data i 2021 set i forhold til 2019, dels at 2019-undersøgelsen blev foretaget om foråret mens 2021-undersøgelsen blev foretaget i efteråret grundet den daværende corona-situation. Det er forvaltningens vurdering, at der er for store udsving i data og at data derfor er ikke repræsentative.

Det gælder imidlertid, at Teknik- og Miljøforvaltningen i andet regi årligt

udarbejder en stor borgertilfredshedsmåling – Københavnermålingen – som understøtter Teknik- og Miljøudvalgets politiske prioritering af serviceniveauer for forvaltningens drift, herunder renhold. Hvor borgerpanelundersøgelsen foretages digitalt og hjemme fra, foretages Københavnermålingen som interview ude i byens rum, hvor Københavnerne er blevet spurgt om det konkrete sted, de opholder sig. Med den seneste københavnermåling fra sommeren 2021 blev ca. 7.500 københavnere spurgt til oplevelsen af renhold på gader, på kirkegårde og i de grønne områder. Af resultatet af Københavnermålingen fremgår det, at gennemsnittet for tilfredshed med

renhold på tværs af byen i forhold til besvarelsen 'meget god' eller 'god' er på 83%. Dette er væsentligt højere end resultatet fra borgerpanelundersøgelsen, hvor der kun ses en tilfredshed på ca. 30%. Der er således grund til at formode, at tilfredsheden med renhold reelt er højere end indikeret i borgerpanelundersøgelsen, også i de udsatte byområder. Der arbejdes derfor fremadrettet på at få en mere stabil indikator for ren- og vedligeholdelse end den eksisterende fra det digitale borgerpanel.

Det gælder også, at forvaltningen i efteråret 2021 har gennemført en kvalitetsmåling, hvor der blev udført

Tabel 3: Resultat af Københavnermålingen 2021 vedr. oplevelsen af hhv. renholdelses- og vedligeholdelsesniveauet i udsatte byområder

* Kvalitetsmålingen udgøres af i alt 11.249 målinger, hvor forskellige elementer er blevet vurderet på en karakterskala 1-5, hvor 5 er bedst. Den beskrevne karakter er således et udtryk for, hvordan elementer under den angivne indikator i gennemsnit er blevet vurderet på karakterskalaen.

Indikator	2021
Andelen af adspurgte i de udsatte byområder, der har en god eller meget god oplevelse af området. Kilde: Københavnermålingen 2021	83% (blandt 1382 adspurgte) Andel i ikke-udsatte områder: 80% (blandt 5589 adspurgte)
Andelen af adspurgte i de udsatte byområder, der svarer at de er tilfredse eller meget tilfredse med renholdet i området. Kilde: Københavnermålingen 2021	83% (blandt 1381 adspurgte) Andel i ikke-udsatte områder: 83% (blandt 5584 adspurgte)
Andelen af adspurgte brugere i de udsatte byområder, der oplever, at toilettet er rent eller meget rent. Kilde: Københavnermålingen 2021	50% (blandt 135 adspurgte) Andel i ikke-udsatte områder: 62% (blandt 608 adspurgte)
Andelen af adspurgte i de udsatte byområder, der i høj eller meget høj grad oplever at det grønne er velholdt og velplejet. Kilde: Københavnermålingen 2021	84% (blandt 981 adspurgte) Andel i ikke-udsatte områder: 83% (blandt 3156 adspurgte)
Måleresultatet i de udsatte byområder for renholdet på i de grønne arealer (a) og på vejarealerne (b). Kilde: Kvalitetsmålingen 2021	a. 3,9 - b. 4,2* (blandt ca. 115 måleområder) Måleresultat i ikke-udsatte områder: a. 4,1 - b. 4,1 (blandt ca. 250 måleområder)
Måleresultatet i de udsatte byområder for driften i de grønne arealer. Kilde: Kvalitetsmålingen 2021	4,6* (blandt ca. 115 måleområder) Måleresultat i ikke-udsatte områder: 4,6 (blandt ca. 250 måleområder)
Måleresultatet i de udsatte byområder for affaldskurvenes fyldningsgrad i de grønne arealer (a) og ved vejarealerne (b). Kilde: Kvalitetsmålingen 2021	a. 4,2 - b. 4,4* (blandt ca. 115 måleområder) Måleresultat i ikke-udsatte områder: a. 4,5 - b. 4,4 (blandt ca. 250 måleområder)

Udsnit af Tabel 2: Udviklingen på Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål

	Baseline 2017	Status 2019	Status 2021
Mål 10: Bedre byliv i de udsatte byområder			
Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever, at deres lokalområder er ren- og vedligeholdte, nærmer sig niveauet for København.	De udsatte byområder: 27,0 % København: 29,0 %	De udsatte byområder: 24,7 % København: 30,6 %	De udsatte byområder: 16,4 % København: 30,9 %

en faglig måling på en række af byens driftsområder, herunder renhold af veje, grønne områder, samt pleje og vedligehold af de grønne arealer. Kvalitetsmålingen, som fremover gennemføres årligt, peger ikke på, at kvaliteten af forvaltningens drift er anderledes på tværs af udsatte- og ikke-udsatte byområder. Kvalitetsmålingen vurderes at have en høj validitet, idet antallet af målinger er højt, ligesom det er tilfældigt udvalgt, hvor målingerne er udført på de grønne arealer og vejarealer.

Begge målinger – Københavnermålingen og Kvalitetsmålingen – vil blive gentaget de kommende år, hvilket giver god mulighed for at sammenholde resultaterne løbende i forhold til de politiske mål. Af Tabel 3 fremgår resultaterne fra de to målinger i 2021 i forhold til oplevelsen af renholdelsesniveauet i de udsatte områder, sammenholdt med de øvrige dele af byen.

Overordnet vurdering af målfremgang

Resultaterne på tværs af Københavner- og Kvalitetsmålingerne fra 2021 viser, at Teknik- og Miljøforvaltningen overordnet set lever op til den politiske målsætning i Fællesskab København om, at 2/3 af københavnernes opfatter København som en ren by. Resultaterne viser også, den fagligt målte kvalitet på renholdelsesområdet er ens på tværs af udsatte og ikke-udsatte byområder. Dette harmonerer med den politiske beslutning (TMU 22. juni 2020) om fastlæggelse af ensartede serviceniveauer for forvaltningens drift på tværs

af byen. Heri ligger det, at forvaltningen skal levere til samme standard og dermed kvalitet, på tværs af alle bydele uden at der dog skeles til, om der er tale om udsatte områder eller ej.

Andelen af respondenter, der oplever, at et toilet er rent eller meget rent er relativt lavt både i de udsatte og ikke-udsatte byområder. Det gælder dog, at antallet af adspurgte i de udsatte by-områder er begrænset, hvorfor det på den baggrund ikke er muligt at konkludere, at der er en signifikant forskel mellem udsatte og ikke-udsatte byområder. Forvaltningen er dog særligt opmærksom på netop toiletområdet og driften heraf til det politisk fastsatte serviceniveau på tværs af byen. Med udgangspunkt i resultaterne fra

de to målinger vurderes det ikke, at der er grundlag for at foretage ændringer i forhold til det nuværende driftsniveau på tværs af byen.

Indsatser der støtter op om målsætningerne

Teknik- og Miljøudvalget har den 22. juni 2020 godkendt en ny model for serviceniveauer for grøn pleje, kirkegårdsdrift samt renholdelse i København. Den nye serviceniveaumodel kan – når den er fuldt udbygget – beregne, hvad det koster at drifte et område af byen til et bestemt kvalitetsniveau. Serviceniveaumodellen er et redskab til at sikre bedre styring og en ensartet drift, der følger de samme standarder i alle bydele, herunder også de udsatte byområder.



Foto: Blågård's Plads

Mål 13: Mere medborger- skab i de udsatte byområder

Lokalt engagement

Databeskrivelse på mål

Som det fremgår af Tabel 2 ovenfor er der stor bevægelse i borgernes vurdering af, hvorvidt der er god mulighed for at involvere sig lokalt: I 2017 vurderede 44,9 % gode muligheder, i 2019 faldt dette til 25,6% og i 2021 steg det til 33,9%. Københavner-gennemsnittet har i samme periode oplevet et fald, fra 43,5% til 32,1%. Udsvingene i tallene for de udsatte byområder skyldes sandsynligvis en kombination af flere forhold: at dataindsamlingsmetoden har varieret fra 2017 til 2019, at der fra 2019 til 2021 kom flere respondenter, og at indsamlingstidspunktet ikke har været i samme sæson. Det vurderes, at 2021 er det bedste bud på grund af, at der her er flest respondenter, hvilket leder til den konklusion, at borgere i udsatte byområder oplever, at de har lige så

gode muligheder for at involvere sig lokalt som i den resterende by, faktisk en smule højere. Forskellen er på 1,8 procentpoint. På den baggrund vurderes det, at Teknik- og Miljøforvaltningen har opfyldt sin forpligtelse til at sikre mulighed for lokalt engagement. Der skal dog tages det forbehold, at der i hele indsamlingen kun er 1.185 respondenter på tværs af hele København, inklusive de udsatte byområder, og at respondenterne ikke er repræsentativt udvalgt. Ligeledes har der været Covid-19, der kan have påvirket deltagelsesmuligheder i de udsatte byområder såvel som resten af København.

Helhedsorienteret vurdering af målfremgang

Københavns Kommune har i øjeblikket ikke en selvstændig analyse, der kan

forklare, hvorfor der ikke er flere borgere i de udsatte byområder, der oplever at de kan involvere sig lokalt. Lokalt involvering er en bred betegnelse og et bredt emne, og involveringsmulighederne er derfor spredt ud på forskellige forvaltningsområder (fx forældre- og skolebestyrelser i daginstitutioner og skole, høringsvar ifm. nye lokalplaner, frivillige i kultur- og fritidslivet samt lokaludvalg). Ligeledes kan involveringsmulighederne også være i privat regi (fx handelsstandsforeninger, bestyrelser i andels- og almen-boligforeninger, religiøse og frivillige foreninger m.v.).

Det skal fremhæves, at der i øjeblikket pågår en videnopsamling om Københavnerinddragelse generelt set på tværs af forvaltningerne. Der kan på den baggrund laves en grundigere



Foto: Borgerinddragelse på Sønder Boulevard på Vesterbro

Udsnit af Tabel 2: Udviklingen på Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål

	Baseline 2017	Status 2019	Status 2021
Mål 13: Mere medborgerskab i de udsatte byområder.			
Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever god mulighed for at involvere sig lokalt, nærmer sig niveauet for København.	De udsatte byområder: 44,9 % København: 43,5 %	De udsatte byområder: 25,6 % København: 39,6 %	De udsatte byområder: 33,9 % København: 32,1 %

helhedsvurdering af, hvilke udfordringer borgerne i de udsatte byområder måtte opleve, når de vil involvere sig lokalt.

Indsatser der støtter op om målsætningerne

Teknik- og Miljøforvaltningen har siden vedtagelsen af visionen for Teknik- og Miljøområdet 'Fællesskab København' haft som mål at styrke lokal inddragelse. Målsætningen er her, at 70% af københavnernes oplever gode muligheder for at involvere sig lokalt. Som opfølgning på Fællesskab København udføres der årlige statusopdateringer til Teknik- og Miljøudvalget, og her viser tallene, at der fra 2015 til 2021 er sket en tilsyneladende negativ udvikling, fra 47% til 27%¹.

Konkret tages der hånd om problemstillingen på Københavnerniveau, med inddragelse af alle forvaltninger. Gruppeformandskredsen under Økonomiudvalget satte i 2018 et arbejde i gang på tværs af Københavns Kommune, der skal gøre Københavns Kommune endnu bedre til inddragelse, og som har resulteret i input på baggrund af københavnerinddragelsesaktiviteter, forvaltningernes vurdering og inddra-

gelse af lokaludvalg. Som konsekvens godkendte Borgerrepræsentationen d. 4. november 2021 et nyt regulativ og kommissorium for lokaludvalgenes arbejde, der skal bringe politikere, lokaludvalg og forvaltningerne tættere sammen. Her lægges der op til, at lokaludvalgene skal fokusere endnu mere på lokal inddragelse i deres egen bydel, og på realisering af deres egne bydelsplaner. En ny samarbejdsaftale blev underskrevet i december 2021 med lokaludvalgene, med fokus på systematik, dialog og data samt kontaktheder. Ligeledes er der indgået aftaler med alle forvaltninger, som skal bruges til at støtte op om bl.a. lokaludvalgenes arbejde.

Teknik- og Miljøforvaltningen har løbende dialog-, hørings- og inddragelsesprocesser, som gennemføres ud fra forskellige praksisser afhængigt af om det drejer sig om fx skybrudssikringsprojekter, lokalplaner, strategiudvikling, områdefornyelser, grave-, udeserve-rings-, bygge- eller miljøtilladelser mv.

I de udsatte byområder inddrages der systematisk via Områdefornyelser, der udvikler Kvarterplaner i dialog med borgerne. De boligsociale

helhedsplaner inddrager ligeledes afdelingsbestyrelser i deres arbejde, og forandringsplaner i de mest udsatte boligområder inddrager borgerne. Bemandede legepladser har partnerskaber med lokale aktører og bidrager også som et samlingspunkt for familierettede tiltag og involvering af brede målgrupper, fra barselsfædre, over store børn, til 60+ der arbejder med plantekasser.

Eventuelt fremadrettede indsatser

Set i forhold til Politik for Udsatte Byområder er der ikke noget, der umiddelbart tyder på, at der er en særskilt udfordring i de udsatte byområder for at involvere sig lokalt. Samtidig er det vigtigt, at arbejdet med borgerinddragelse fortsættes, hvor det er muligt, herunder at der støttes op om Københavnerdialogen samt at de nye samarbejdsaftaler med lokaludvalgene udnyttes. Der skal således være en konstant opmærksomhed på problematikken. På baggrund af ovenstående initiativer om Københavnerinddragelse kan der laves en mere helhedsorienteret vurdering af, hvorvidt der er særlige udfordringer i de udsatte byområder, som skal adresseres.

Mål 16: Mere sammenhængende by

Flere overgange over fysiske barrierer

Databeskrivelse på mål

Teknik- og Miljøforvaltningen har en målsætning om en mere fysisk trafikal sammenhængende by. Det vurderes konkret som en optælling af, hvor mange overgange for gående og cyklister, der er per kilometer barriere i byen. Overgange kan her være tunneller, broer, lyskryds samt stisystemer igennem grønne områder, der ellers ville være utilgængelige. Barrierer kan være regionale veje, jernbaner, indhegnede parker, mure omkring kirkegårde m.v. Jo flere overgange, jo mere kan borgerne i de udsatte byområder tilgå ressourcer i den eksisterende by samt i

eget nærområde. Ligeledes kan andre borgere bevæge sig ind i, eller igennem, de udsatte byområder.

Som det fremgår af Tabel 2 ovenfor går det fremad med målsætningen. Der er kommet 10 flere overgange siden 2017, og antal overgange per kilometer er dermed øget fra 2,8 til 3,2. Af større overgange kan nævnes Folehavebroen over Holbækmotorvejen samt adgang til Bispebjerg Kirkegård og Enghaveparken. På den baggrund vurderes det, at Teknik- og Miljøforvaltningen lever op til sin målsætning.

Indsatser der støtter op om målsætninger

Fremadrettet arbejdes der systematisk videre med målsætningen. Der arbejdes fx med Nordvestpassagen, der etabler gang- og cykelrute igennem Superkilen Nørrebro, Mjølnerparken, Mimersparksen og under S-togets F-linje ved Bispebjerg Station, over til Lygten, således at Nørrebro bliver forbundet med Nordvest. Københavns Kommune og Teknik- og Miljøforvaltningen er via Områdefornyelsen fokuseret på etablering af overgange, også over mindre veje, som lokalt er svært trafikerede og bl.a. blokerer for børn og



Foto: Åbuen ved Nørrebroparken

Udsnit af Tabel 2: Udviklingen på Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål

	Baseline 2017	Status 2019	Status 2021
Mål 16: Mere sammenhængende by			
Antallet af overgange pr. kilometer barriere (fx regionalvej, volde eller jernbaner) i de udsatte byområder skal øges, således at de udsatte byområder hænger bedre sammen med resten af byen.	De udsatte byområder: Barrierelængde: 39,9 km Antal overgange: 113 Overgange pr. km: 2,8	De udsatte byområder: Barrierelængde: 39,9 km Antal overgange: 114 Overgange pr. km: 2,9	De udsatte byområder: Barrierelængde: 38,9 km Antal overgange: 124 Overgange pr. km.: 3,2

unges færden til skole. Ligeledes arbejdes der også inde i de udsatte byområder med bedre forbindelser, så der bliver lettere adgang til fx rekreative arealer og kulturfaciliteter inde i de udsatte byområder, hvilket både kommer beboere og udefrakommende til gode. Dette gør sig fx gældende i Sydhavnen, hvor Områdefornyelsen arbejder på bedre adgang til Karens Minde Kulturfhus via et stiforløb, og der arbejdes fx på bedre gennemgang ved Vestre Kirkegaard for at lette skolebørns mobilitet på tværs af bydelen. De to Forandringsplaner for Bispeparken og Aldersrogade arbejder ligeledes med overgange og sammenhænge inde i kvartererne. Her er der eksempelvis fokus på gang- og cykelforbindelser igennem boligområderne, attraktive byrum, der inviterer til ophold for kvarteret og besøgende samt etablering af nye funktioner, der skaber mere byliv og flow i kvarteret.

Når der tales om overgange og mobilitet, er blødere kompetence og adfærd også centralt, således at overgange bliver brugt fuldt ud. Som del af Københavns Kommunes bydækkende tryghedskortlægning af børn og unges gang og cykling til skole og fritidstilbud, er der i samarbejde med Via Trafik 2021 lavet en kortlægning af børn og unges transportvaner i udsatte byområder. Undersøgelsen er lavet i hhv. Bispeparken/Skoleholdervej i Nordvest og Urbanplanen/Hørgaarden på amager. Her var nogle af konklusionerne, at der skal sikres adgang til funktionsduelige cykler, styrke store skolebørn og unges kompetencer til at cykle i trafik, samt understøtte cykelpraksis lokalt i de institutionelle rammer, børn og unge færdes i, fx skole, boligsociale helhedsplansaktiviteter, klub- og fritidstilbud m.v.

I et bredere sigte arbejder Teknik- og Miljøforvaltningen på at øge mobiliteten i København. Der er især fokus på at flere københavnere skal vælge cyklen i Kommuneplan 2019, Fællesskab København, Klimaplan 2025 og Københavns Cykelstrategi 2011-2025. Her er Cykelstiprioriteringsplan 2017-2025 et centralt værktøj. Handlingsplan for Grøn Mobilitet 2017 samler ligeledes op på eksisterende målsætninger for transport og mobilitet på ovenstående planer. Her er målsætningerne at 1/3 af trafik skal ske på cykel, 1/3 med kollektiv trafik og højest 1/3 med bil. Et andet mål er at mindst 50% cykler til arbejde eller uddannelse. Endelig at 75% af alle ture i København foregår i gang, på cykel eller med kollektiv trafik.

Mål 18: Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder

Installationer og miljø

Helhedsorienteret vurdering af målfremgang

Som det fremgår af tabellen, vurderer Teknik- og Miljøforvaltningen, at udviklingen overordnet set går i den rigtige retning, men dokumentation af mål- og fyldelsen er udfordret af mangler eller fejl i datagrundlag.

Både manglende toilet/bad og fjernvarme har udviklet sig positivt særligt mellem 2017-2019, men ikke i samme hastighed mellem 2019-2021. Udviklingen har procentvis været bedre i udsat by end i kommunen generelt.

Den seneste støjmåling er foretaget i 2017, og stigningen reflekterer dermed reelt udviklingen fra 2012-2017. Herudover måles støjbelastning ved husfacade, og vil derfor kun medtage resultatet af fx støjmur og lyddæmpende asfalt. Effekten af støj-dæmpende vinduer på indendørs støjbelastning fremgår derfor ikke, og dermed er de 2.200 boliger, som har modtaget tilsagn om bygningsfornyelsesstøtte til dette fra kommunen, for eksempel ikke medtaget.

Stigningen af boliger med energimærke D-G i forhold til baseline skyl-

des, at ejendomme som tidligere ikke havde et gyldigt energimærke, har fået udarbejdet et, da alt nybyggeri skal opføres i energiklasse A. Mellem 2019 og 2021 er der registreret 9% færre ejendomme med energimærke D-G i udsat by, hvilket er et dobbelt så hurtigt fald som i København som helhed.

Indsatser der støtter op om målsætninger

Teknik- og Miljøforvaltningen arbejder gennem Byfornyelsesindsatserne samt Almene Boliger for at sikre tidssvarende boliger til københavnernes, med særligt fokus på udsat by. Byfornyelsesindsatsen inkluderer puljer som støtter manglende toilet/bad, støj-dæmpende vinduer, samt større energirenoveringer af private boligejendomme (med placering i udsat by som ét af udvælgelseskriterierne). I 2022 er der igangsat initiativer som fokuserer på mere opsøgende støtte, herunder lokale klimamedarbejdere i fire Områdefornyelser igennem forvaltningens Klima Taskforce, samt et EU-finansieret tilbud om gratis energimærkning og rådgivning til ejendomme med energimærke E-G. Teknik- og Miljøforvaltningen forventer, at de mere håndholdte indsatser særligt vil komme mindre

ressourcestærke borgere til gode.

Ud over Byfornyelsesindsatserne giver Landsbyggefonden støtte til renovering af almene boliger. Københavns Kommune har udarbejdet Program for Renovering af Almene Boliger, der tager hensyn til boligudbud, bokvalitet, arkitektonisk udtryk og samspil med byen samt klima og miljø. Af direkte relevans for målet kan nævnes, at der under temaet Bokvalitet fokuseres på sundt indeklima, gode dagslysforhold og velindrettede, funktionelle boliger af høj kvalitet. Klima og miljø har fokus på bæredygtighed, såsom energioptimering.

Herudover udfører kommunen igennem Københavns Boligkommission sin myndighedsforpligtigelse i forhold til direkte sundhedsskadelig og brandfarlige boliger, samt stærkt utidssvarende forhold såsom delt toilet på bagtrappen. Boligkommissionen kan lave påbud om udbedring af forholdene, og har mulighed for at forbyde ophold i boligen indtil det er sket. I 2022 indstiller Teknik- og Miljøforvaltningen forslag om yderligere tiltag i forhold til boliger med manglende toilet og/eller bad.

Modificeret udsnit af Tabel 2: Udviklingen på Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål

	Baseline 2017	Status 2019	Status 2021
Mål 18: Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder Antallet af boliger med installationsmangler, støjbelastning og/eller et højt energiforbrug skal reduceres.			
Boliger uden toilet og/eller bad	2.921 (20.438 i KK)	2.530 (18.997 i KK) -13% ift. 2017 (-7% KK)	2.434 (18.182 i KK) -4% ift. 2019 (-4% i KK)
Boliger uden fjernvarme	4.046 (10.761 i KK)	2.359 (5.337 i KK) -42% ift. 2017 (-50% KK)	2.400 (6.100 i KK) +2% ift. 2019 (+14% KK)
Støjbelastede boliger	30.602 (161.372 i KK)	32.175 (135.363 i KK) +5% ift. 2017 (-15% KK)	32.175 (135.364 i KK) Ingen ændring
Ejendomme med energimærke D-G	1.187 (10.960 i KK)	1.457 (14.083 i KK) +23% ift. 2017 (+28% KK)	1.319 (13.412 i KK) -9% ift. 2019 (-4,5% i KK)

Mål 18: Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder

Tidssvarende grønne friarealer

Databeskrivelse på mål

Som det fremgår af Tabel 2 ovenfor nærmer antallet af boliger i Udsatte Byområder med tidssvarende grønne friarealer med plads til leg og ophold i tilknytning til boligen sig niveauet for København. I 2017 var der 52% gårdhaver i udsatte byområder, der ikke er renoveret, mod 44% i København. I 2021 er det 50% i udsatte byområder, mod 45% i København, dvs. en fremgang på 3 procentpoint. Forvaltningen arbejder hen mod at udligne forskellen, som bl.a. skyldes at gårdhaveindsatsen historisk har fokuseret på brokvarterne, der ikke er udsatte byområder. Herudover er der mange almene boliger i de udsatte byområder, hvor der ikke må etableres fælles gårdhaver med hjemmel i Byfornyelsesloven. Vurderingen fra forvaltningen er derfor, at der er fremgang på målet om flere boliger med tidssvarende grønne friarealer.

Helhedsorienteret vurdering af målfremgang

Udviklingen på indikatorerne vurderes at være i overensstemmelse med den faglige vurdering, som Teknik- og Miljøforvaltningen har af gårdhaveindsatsen i de Udsatte Byområder.

Udviklingen er opgjort på baggrund af data om, hvor de nyanlagte gårdhaver er placeret i byen. Benchmarket om andelen af potentielle gårdhaver, der ikke er renoveret, er opgjort via en kortlægning af, om gårdhaverne opfylder de lovmæssige krav for støtte. I takt med at forvaltningen får større indsigt i de fysiske forhold i gårdhaverne opdate-

res benchmarket, da nogle gårdhaver er blevet renoveret af ejendomsejerne og derfor ikke længere er potentielle, ikke-renoverede gårdhaveprojekter.

Indsatser der støtter op om målsætningerne

Gårdhaveindsatsen er en del af den københavnske byfornyelse, hvis formål er at højne boligstandarden og sikre sammenhæng og tryk i byen. Udover gårdhaverne består byfornyelsen af Bygningsfornyelsen samt Områdefornyelsen, som alle har til hensigt for at løfte den eksisterende by. Ved at fokusere på gårdhaver i udsatte byområder/ igangværende områdefornyelser, er indsatsen med til at løfte og begrønne trængende kvarterer, hvilket kan fastholde beboere, der ellers ville flytte ud af byen.

Teknik- og Miljøudvalget vedtog den 19. november 2018 nye prioriteringskriterier for udvælgelsen af gårdhaver til igangsættelse. Kriterierne betyder, at projekter i udsatte byområder/i igangværende områdefornyelser eller projekter med særligt klimatilpassningspotentiale prioriteres. De seks seneste gårdhaver, Teknik- og Miljøudvalget besluttede at igangsætte med Byfornyelsesredegørelsen 2021, opfylder begge kriterier. Beslutningen om prioriteringen af gårdhaveindsatsen udløber i 2022, og Teknik- og Miljøforvaltningen vil i efteråret 2022 forelægge Teknik- og Miljøudvalget en ny strategi for den fremtidige gårdhaveindsats. I strategien vil forvaltningen foreslå, at man fastholder det nuværende fokus på at løfte gårdmiljøerne i Udsatte Byområder.



Foto: Gårdmiljø på Brydes Allé

Udsnit af Tabel 2: Udviklingen på Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål

	Baseline 2017	Status 2019	Status 2021
Mål 18: Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder			
Antallet af boliger med tidssvarende grønne friarealer med plads til leg og ophold i tilknytning til boligen nærmer sig niveauet for København.	Andel af gårdhaver, der ikke er renoveret i udsatte byområder: 52 % I København: 44 %	Andel af potentielle gårdhaver, der ikke er renoveret i udsatte byområder: 52 % I København: 43 %	Andel af potentielle gårdhaver, der ikke er renoveret i udsatte byområder: 50 % I København: 45 %

Handlingsaktører og niveau på Teknik- og Miljøforvaltningens fire mål

Teknik- og Miljøforvaltningens enheder og afdelinger (Enhed for Almene Boliger, Afdeling for Parker, Kirkegårde og Renhold, Enhed for Mobilitet, Enhed for Områdefornyelse, Enhed for Bygningsfornyelse, Enhed for Park og Byrum).

Initiativer og virkemidler

I 2022-2023 vil der blive foretaget en faglig vurdering af, hvorvidt der er indsatser indenfor eksisterende drift, der kan prioriteres for at understøtte yderligere målopfyldelse.

Effektbeskrivelse

En større sikkerhed i fremdrift på målene, herunder større overblik over virkemidler der kan tages i anvendelse fremadrettet.

Økonomi

Der er ikke yderligere økonomi tilknyttet dette punkt. Skulle der på baggrund af genbesøget af Teknik- og Miljøforvaltningens mål opstå muligheder for politisk stillingtagen, vil der blive søgt om midler i budget- eller overførselssager.





Foto: Den socialøkonomiske virksomhed
"I Tråd Med Verden"

Hovedspor 4:

Initiativrettede analyser

Beskrivelse

Frem mod 2025 er der løbende brug for faglige vurderinger og analyser, for herigennem at understøtte Politik for Udsatte Byområders koordinerende og helhedsorienterede tilgang. Nedenfor præsenteres ideer til faglige vurderinger og analyser, der skal arbejdes på at gennemføres frem mod 2025. Analyseideerne befinder sig på to niveauer, et overordnet niveau og et indsatsniveau. På det overordnede niveau skal analyserne bidrage til et grundigere indblik i borgernes udsathed, og dermed give et mere præcist billede af, hvor meget udsathed kan reduceres over tid og hvordan. På indsatsniveau skal analyserne bidrage til kortlægning af evidensbaserede indsatser samt nye strategiske indsatser, der inden for Teknik- og Miljøforvaltningens virkemidler kan bidrage til at øge områdernes attraktivitet.

Overordnet analyse: Grundigere indblik i borgernes udsathed

Midtvejsstatus 2021 for Politik for Udsatte Byområder giver et overblik over udviklingen i udsathed siden 2017 på et overordnet niveau. Midtvejsstatus viste, at København i perioden fra 2017 til 2021 blevet en mindre opdelt by. De udsatte byområders forskel i forhold til den øvrige by blevet markant mindre i perioden, især hvad angår beboere uden for arbejdsmarkedet, men også boligareal per person, ikke-vestlig herkomst og andel uden uddannelse. Områderne er dog blevet mere udsatte hvad angår indkomst. Vurderet op

imod den visionære milepæl 2025 om, at de udsatte byområder skal være halvt så udsatte, er der stadig langt til målsætningen. Samtidig viser udviklingen på de mere specifikke, 18 politiske målsætninger, at der er fremgang på en del målsætninger. Dette rejser spørgsmålet om, hvad der fremadrettet kan gøres yderligere for at reducere den overordnede udsathed.

Udsatte byområder er et komplekst felt at lave analyser af, da det går på tværs af forvaltningsområder, involverer flyttemønstre over tid samt involverer en flerhed af indsatser, hvis effekt ligeledes er forskudt over tid. Teknik- og Miljøforvaltningen vil derfor afsøge muligheder og betingelser for at udføre en mere detaljeret analyse over borgernes udsathed, som det er defineret i Politik for Udsatte Byområder, for herigennem at få en mere klar vurdering af, hvilke greb der kan reducere udsathed, i hvor høj grad og i hvilket tempo. Analysen skal omhandle blandt hvilke ejerformer og blandt hvilke målgrupper udsathed bibeholdes over tid, herunder hvilken karakter udsathed har. Her skal der tages hensyn til flyttemønstre. En sådan analyse kan give anledning til overvejelser om, hvordan der kan sættes ind mere understøttende og præcist, for at reducere borgernes udsathed. Analysen kan også give en fremadrettet pejling på, hvor meget man kan forvente at reducere udsathed over tid.

Indsatsrettede analyser

Evidens for fysiske indsatser

Der skal laves en indsamling af fysiske forandringer gennemført i udsatte byområder de seneste 10-15 år, som vurderes at have haft en positiv effekt på det udsatte byområde. Det kan fx være særligt vellykkede byrum, landskabsprojekter, nye eller opgraderede offentlige funktioner (fx biblioteker, kulturhuse mv). Analysen har til formål at give evidensbaseret input til udviklingen af kommende tiltag i udsatte områder. Produktet vil være en eksempelsamling, der kan bruges til at understøtte kommunale parterers indsatser over for specifikke målgrupper, herunder at understøtte bystrategiske anlægsinvesteringer.



Foto: Den socialøkonomiske virksomhed

"I Tråd Med Verden"

Socialøkonomiske virksomheder og strategisk erhvervsudlejning

I de udsatte byområder er der løbende tiltag for at få svært tilgængelige målgrupper tættere på arbejdsmarkedet. Ligeledes kan der være komplekse, sociale problemstillinger, som kan kræve et samspil mellem private og offentlige aktører for at skabe nye løsninger. Socialøkonomiske virksomheder kan være et virkemiddel i de udsatte byområder. Følgende spørgsmål skal afklares:

1. Er der en udfordring i de udsatte byområder, herunder bl.a. udlejningslokaler tilhørende almene boligorganisationer og en presset detailhandel på større gader, og kan strategisk erhvervsudlejning kombineret med nye, fællesskabsorienterede butik- og erhvervskoncepter bidrage her til dels beskæftigelse, dels bedre byliv?
2. Kan der ses på udbud af mindre driftsopgaver samt laves en interessentanale blandt lokale frivillig- og civilsamfundsorganisationer, for herigennem at komme frem til et koncept om at få udsatte borgere tættere på arbejdsmarkedet?
3. Socialøkonomiske virksomheder har typisk løbende brug for fondsstøtte til fx faciliteter samt udvikling af organisationen. Mange socialøkonomiske virksomheder bruger meget tid på at gennemleve samme, tunge læringsprocesser samt at fondsansøge ad hoc. Kan der laves en dialog blandt fonde, for herigennem at støtte op om socialøkonomiske virksomheder?

Parkering og trafik i Københavns udsatte byområder

Flere udsatte byområder er præget af store kommunale parkeringsarealer, som bidrager til fysiske barrierer og et ringere byliv mv. Det vil være relevant at undersøge, om der kan arbejdes mere strategisk med bestemte parkeringskoncepter og løsninger, for herigennem at øge områdernes attraktivitet. Biltrafik bidrager ofte til en oplevelse af barrierer mellem de udsatte byområder og den øvrige by. Det ville være relevant at undersøge om der kan arbejdes med nye trafikløsninger i de udsatte byområder, fx trafikøer.

Understøttelse af Teknik- og Miljøforvaltningens målsætninger i Politik for Udsatte Byområder

Teknik- og Miljøforvaltningen har fire målsætninger i Politik for Udsatte Byområder:

- Bedre byliv
- Mere medborgerskab
- Mere sammenhængende by
- Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet.

Som beskrevet i Hovedspor 3 ovenfor, vil målene blive genbesøgt i 2022-2023, for at vurdere, om det indenfor forvaltningens igangværende tiltag er behov for at prioritere yderligere i de udsatte byområder. Såfremt dette måtte kræve grundigere analyser, skal disse udføres i tæt dialog med de ansvarlige faglige enheder og afdelinger i Teknik- og Miljøforvaltningen. Det kunne fx være analyser af forbindelser i forhold til at cykle og gå samt kollektiv trafik, for hermed at understøtte klimadagsordenen. Eller analyse af energimærker,

alder og bygninger, som også kan underbygge en klimadagsorden.

Handlingsaktører og niveau

Teknik- og Miljøforvaltningens forskellige enheder vil blive involveret. Ligeledes er det relevant at have dialog med andre forvaltningsparter for at få deres faglige perspektiver på analyse af udsathed.

Initiativer og virkemidler

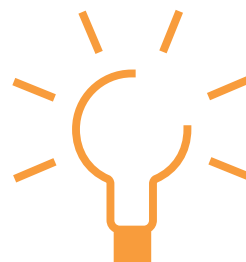
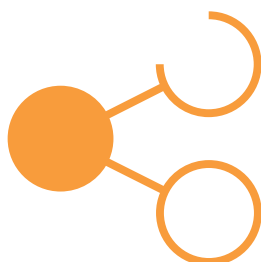
Der iværksættes nye analyser, og opbygges et styrket datagrundlag om virkemidler og initiativer i de udsatte byområder. I den forbindelse kan Teknik- og Miljøforvaltningen gøre brug af egen adgang til data på tværs af forvaltninger, sin egen analyseenhed samt Bydata, der kan gennemføre geografiskafgrænsede analyser, samt samarbejde med Den Tværgående Analyseenhed, der er placeret i Økonomiforvaltningen.

Effektbeskrivelse

Mulige nye indsatser der kan øge områdernes attraktivitet og understøtte forvaltningernes lokale og stedsspecifikke arbejde.

Økonomi

I udgangspunktet er der ingen økonomi forbundet med indstillingspunktet. Der kan i afklaringen af analyserne dog komme et behov for finansiering af dataindsamling- og bearbejdning, hvilket vil blive lagt op til budget- og overførselssager.







Hovedspor 5:

Strategisk fokus for Politik for Udsatte Byområder efter 2025

Beskrivelse

Politik for Udsatte Byområder har som vision et København uden udsatte byområder. Politikken har ikke en udløbsdato, men har en milepæl i 2025 om at der skal være sket en halvering af de udsatte byområder i København. Derfor vil der efter 2025 være behov for en opdateret milepæl, for at sikre fremdrift og en bredt forankret indsats hen mod Politik for Udsatte Byområders vision.

Det foreslås derfor i 2023-2025 at gennemføre en ajourføring af de målsætninger, som forvaltninger og politiske udvalg har budt ind med i Politik for Udsatte Byområder, så målsætninger-

ne afspejler aktuelle strategiske mål og politiske prioriteringer i København. Dette arbejde vil også omfatte fastlæggelse af en ny milepæl for Politik for Udsatte Byområder frem mod 2033.

Handlingsaktører og niveau

Københavns syv politiske udvalg og forvaltninger.

Initiativer og virkemidler

Teknik- og Miljøforvaltningen vil sikre en aktiv inddragelse af de respektive forvaltninger samt eksterne samarbejdspartnere om næste generation af Politik for Udsatte Byområder samt blive gennemført drøftelse i de syv

politiske udvalg om en opdatering af politikken.

Effektbeskrivelse

Styrke det kommunale samarbejde om udsatte byområder ved at sikre strategisk relevante og opdaterede mål og milepæl i Politik for Udsatte Byområder.

Økonomi

Der forventes ikke yderligere økonomi. Det afhænger dog af omfanget af dialog på tværs af forvaltninger og udvalg.

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Njalsgade 13
2300 København S
www.kk.dk

Fotos: Københavns Kommune
Ursula Bach

Marts 2022



KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen